

Issandamuutmise püha

(Esimene lugemine Tn 7:2a.9-1013b-14)

Lugemine prohvet Taanieli raamatust:

Mina, Taaniel, nägin õises nägemuses: aujärjed asetati ja Elatanu võttis istet. Tema kuub oli valge nagu lumi ja ta juuksed nagu puhas vill. Tema aujärjeks olid tuleleegid, selle rattaiks oli põlev tuli. Tulejõgi voolas ja läks välja ta juurest. Tuhat korda tuhat teenisid teda, kümme tuhat korda kümme tuhat seisid tema ees. Kohus võttis istet ja raamatud avati.

Ja vaata, taeva pilvedega tuli keegi, kes oli Inimesepoja sarnane. Ta tuli Elatanu juurde ning viidi tema ette. Ja tema kätte anti valitsemine, au ja Kuningriik. Kõik rahvad, hõimud ja keeled teenisid teda. Tema valitsemine on igavene valitsemine, mis ei lõpe. Ning tema kuningriik ei kao.

See on Jumala Sõna.

(Vastulaul Ps 97:1-2. 5-6. R:1a & 9a)

R: Issand Jumal valitseb kogu maailma üle.

Issand on kuningas – hõiska, maa!

Rõõmustagu rohked saared!

Pilved ja pimedus on tema aujärje ümber,

õigus ja õiglus on tema aujärje alus.

R:

Mäed sulavad nagu vaha Issanda palge ees,

kogu maailma Issanda palge ees.

Taevad kuulutavad tema õiglust,

kõik rahvad näevad tema kirkust.

R:

Siion kuuleb seda ja rõõmustab,

ja Juuda tütreid ilutsevad sinu õiglastest kohtuotsustest, Issand.

Sest sina, Issand, oled Kõigekõrgem üle kogu ilmamaa,

sa oled väga ülendatud üle kõigi jumalate.

R:

(Teine Lugemine 2Pt 1:1.16-19)

Lugemine püha Peetruse teisest kirjast:

Vennad, meie Issanda Jeesuse Kristuse väge ja tulemist ei ole me teile teatanud mingeid targutavaid müüte jälgendades, vaid me oleme tema suurust näinud oma silmaga. Sest ta sai au ja kirkust Jumalalt Isalt, kui ilmvõrratult kirkuselt kostis talle hääl: “See on minu armas Poeg, temast on mul hea meel!” Ja seda häält me kuulsime tulevat taevast, kui me olime koos temaga pühal mäel. Ja nii on meil midagi kindlamat prohvetisõnast ja te teete hästi, kui panete tähele seda nagu lampi, mis paistab hämaras paigas, kuni päev hakkab hahetama ning koidutäht tõuseb teie südameis.

(Salm enne Evangeeliumi Lk 9:35)

Halleluuja. Ja pilvest kostis hääl: „See on minu äravalitud Poeg, teda kuulake!” Halleluuja.

(Evangeelium Lk 9:28b-36)

Lugemine püha Luuka evangeeliumist:

Sel ajal võttis Jeesus Peetruse, Jaakobuse ja Johannese endaga kaasa ning läks koos nendega üles mäele palvetama. Ja kui ta palvetas, muutus tema pale ja tema rüü läks säravvalgeks. Ja vaata, kaks meest rääkisid temaga, need olid Mooses ja Eelija. Nad ilmusid säravas valguses ja kõnelesid tema elu lõpust – sellest, mis tal tuli Jeruusalemmas täide viia.

Aga Peetrus ja tema kaaslased olid vajunud raskesse unne. Ja siis, kui nad ärkasid, nägid nad Jeesust säravas valguses ja Moosest ja Eelijat tema juures seismas. Aga sündis, et kui need olid lahkumas, ütles Peetrus Jeesusele: “Õpetaja, meil on siin hea olla, tehkem siia kolm eluaset: üks sinule, üks Moosesele ja üks Eelijale.” Ta ei teadnud ise ka, mida ta ütles.

Aga kui ta nii rääkis, tuli pilv ja haaras nad endasse, ja nad kartsid pilve sees olles. Siis kostis pilvest hääl ning ütles: “See on minu äravalitud Poeg, teda kuulake!” Kui hääl oli lõpetanud, nägid nad Jeesust jälle üksi olevat. Ning jüngrid vaikisid sellest, mida nad olid näinud, ega rääkinud sellest neil päevil kellelegi.

See on Issanda Sõna.

Sissejuhatus

Armsad õed ja vennad, kuuendal augustil tähistab katoliku kirik Issandamuutmise ehk Issandakirgastumise püha. See tähtpäev kuulub nende omapäraste pühade hulka, mida tähistatakse suurpühana ainult juhul, kui see langeb pühapäevale. Issandamuutmise püha on tuntud juba kuuendast sajandist, kui keisrinna Helena lasi püstitada kiriku Tabori mäele, kus evangeeliumis kirjeldatud sündmus tõenäoliselt aset leidis. Läänekiriku kalendris hakati seda tähistama 1457. aastal paavst Calixtus III-nda korraldusel, võidu auks türklaste üle Belgradi all.

Muidugi pole kindlalt teada, kus Issandamuutmise aset leidis, sest piibel meile täpset kohta ei

reeda. Naatsareti lähedal asuva Tabori asemel võisid need sündmused toimuda ka näiteks Hermoni mäel Galilea põhjapiiril, nagu on oletanud IV sajandi kirikuajaloolane Eusebius.

Laiemalt võttes on aga Issanda kirkastumine sümboliks, et üleloomulik ilmutus võib lausa ilmsi osaks saada ka lihtsurelikule inimesele. Palvetagem siis selle eest, et Jumal ka meid oma ilmutuste läbi kinnitaks, et me jääksime kindlaks oma usus:

Kyrie eleison...

Jutlus

Armsad õed ja vennad, mis sündis nn issandamuutmisel, mille kirjeldust me tänasest evangeeliumist kuulsime? Kas laskus osa taevariigi hiilgusest hetkeks maa peale, või vastupidi, inimesed tõsteti taevasse kirikusse?

See küsimus tõusis tulipunkti XIV sajandil ja eriti just idakirikus, kui Athose mäe kloostrites tekkis nn hesyhastide liikumine – kreeka sõnast ‘hesychia’, mis tähendab rahu ehk vaikust. Sealsed mungad koondusid siis oma tähtsaima õpetaja Georgios Palamasi ümber, keda õigeusu traditsioonis peetakse viimaseks kirikuisaks. Muide, sõnaga “kirikuisa” tähistatakse kiriku jaoks tooni andvat teoloogit, kes on andnud panuse nn ortodoksiasse. Nimelt, kui kirikuisadeks peetavatel teoloogidel oli igapäev ka oma eripäraseid õpetusi, siis ortodoksia all mõistetakse süsteemi neist õpetuslausetest, milles kõik kirikuisad olid ühel meelel.

Palamasi õpetuse järgi oli Tabori mäe ilmutus Jumala üleloomuliku energia sisenemine inimeste maailma. Sellest osasaamiseks töötati tema kloostri välja terve palvete ja meditatsioonide süsteem. Ortodoksi kirikus leidis see seisukoht enamasti sooja vastuvõtu, kuid katoliku kirikus pigem kaheldi, kas suudab inimene kui loodud olend üldse võtta vastu midagi jumalikku ehk mitteloodut – lääne teoloogid nimelt nägid Jumalat absoluutselt teispoolsena.

Tegelikult kestab see vaidlus tänapäevani, sest ilmselgelt puudub paraku igasugune võimalus ühe või teise seisukoha kehtivust kontrollida. Pealegi pole suurema osa kristlaskonna jaoks üldse eriti mingit vahet, kas võeti Jeesus ja tema kolm apostlit korraks taevasse, või tuli taevas hetkeks mingitviisi materiaalsel kujul nende juurde maa peale.

Armsad õed ja vennad, elumugavuste suurenemine ja teaduse areng pagendab inimese järjest rohkem mateeriasse. Ilmutused kirjutatakse tänapäeval enamasti kas füüsikaliste maailmaruumifenomenide või lihtsalt vaimuhäirete arvele – selline suhtumine aga hägustab arusaamist elu mõttest ja eesmärgist üha enam.

Sellele vaatamata pole Jumala jaoks midagi muutunud, ja inimese sisemaailma jaoks samuti. Meile teeb jätkuvalt haiget, kui meile tundub, et Jumal ei vasta meie palvetele, kui meid piinavad kahtlused, kui tunneme end surelike olenditena, kelle sammud oma maise elu lõpu eest pagemisel jäävad iga päevaga üha lootusetumalt soomülkasse kinni. Jumal aga, kes on ilmutanud oma tahte pühakirja näol, ei ole oma sõnu tagasi võtnud. Ja meie vajaksime ikka ja jälle mingit impulssi, mille kaudu tema ise õpetaks meid: mida teha, mida tegemata jätta, kust leida jõudu raskusi ületada ja katsumused välja kannatada. Seda palume ka täna, mõeldes issandamuutmisele kirgastumise mäel – et ta muudaks meidki, muudaks meid tema taevariigi väärilisteks. Amen.